

ΤΟΥ ΑΣΤΗΡ ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

ΗΘΙΚΑ

Β'. Ἡ γυνὴ ὡς μήτηρ.

(Συνέχεια).

Ἐντεῦθεν δὲ ἄρχεται διὰ τὴν μητέρα νέον καὶ εὐρὺ στάδιον ἐνεργείας. Πεπρωτισμένη διὰ τῶν ἀπαιτουμένων, ὡς εἴρηται, γνώσεων τῆς Ἑγίεινῆς καὶ Παιδαγωγίας, προβαίνει εἰς τὴν σκόπιμον τούτων καὶ λυσιτελεῖ ἐφαρμογὴν καὶ ἐνῶ ἀφ' ἐνὸς διὰ τοῦ γάλακτος αὐτῆς τρέφει καὶ αὐξάνει τὸ βρέφος καὶ προνοεῖ ὑπὲρ τῆς σωματικῆς αὐτοῦ ἐνισχύσεως καὶ εὐεξίας, ἀτρύτους ἀφ' ἐτέρου καταβάλλει προσπάθειαν καὶ λεπτεπίλεπτον ἐπιδεικνύει μέριμναν ἵνα μορφώσῃ αὐτοῦ τὸ ἦθος καὶ διαπλάσῃ τὴν καρδίαν καὶ ἀναπτύξῃ τὴν διάνοιαν, οὐχὶ διὰ ξηρῶν καὶ ἀγόνων καὶ ἀηδῶν καὶ φορτικῶν

διηγημάτων ἐπιβαρύνουσα τὴν ἀσθενῆ τοῦ τέκνου μνήμην καὶ καταπλήσσουσα τὸ πνεῦμα καὶ συνέχουσα ὑπὸ τρόμου τὴν καρδίαν, ἀλλὰ δι' ὕμνων καὶ ᾠσμάτων καὶ διηγημάτων εὐλήπτων καὶ εὐήχων, (α) ζωηρῶς μὲν κινούντων τὴν περιέργειαν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν παιδῶν, πολλὴν δὲ προσενούντων αὐτοῖς τέρψιν καὶ ἀγαλλίασιν καὶ θυμηδίαν. Παίζουσα λοιπὸν ἐ-

(α) Τοιαῦτα ᾠσματα καὶ διηγηματικά, συντείνοντα πρὸς μόρφωσιν καὶ διάπλασιν τῶν μικρῶν παιδῶν, εἶχον συνθέσει πρὸ πενταετίας περίπου· δυστυχῶς ὅμως καὶ ταῦτα ἀπωλέσθησαν καὶ μόνον ὀλίγα τινὰ καὶ ἀσυνάρτητα διετηρήθησαν ἐν τῇ μνήμῃ μου. Ἴσως προσέχωσιν ταῦτά τε συμπληρῶν καὶ ἄλλα ἐξ ὑπαρχῆς συνθέτων προσώπων τὸ καθ' ἡμᾶς δημόσιον. Τό γε νῦν δαγωγικὸν σύγγραμμα, σκοπίμως καὶ ὡς ἐκπληροῦν τὸν προορισμὸν τοῦ παρ' ἡμῶν ταῖς παρ' ἡμῶν ἐκδοθείσας θήναις ἔγκριτον " τῶν 1.

φελκύει τὴν προσοχὴν αὐτοῦ ἐπὶ διαφορῶν ἀντικειμένων, ἐξηγεῖ αὐτῷ αἰτία καὶ αἰτιατὰ, ὁμοιότητας καὶ ἀντιθέσεις, καὶ οὕτω βαθμηδὸν καὶ ἀνεπαισθήτως παρέχει αὐτῷ πολῦ τιμα ἐφόδια γνώσεων, μονιμοποιεῖ αὐτοῦ τὴν κρίσιν καὶ κρατύνει τὴν ἀντίληψιν· ψάλλουσα, διεγείρει αὐτοῦ τὴν ψυχὴν καὶ μεταρσιεῖ τὸ πνεῦμα, ἄπειρον ἐμπνέουσα αὐτῷ θαυμασμὸν καὶ διάπυρον λατρείαν πρὸς τὸν Θεόν· διηγουμένη, διδάσκει αὐτῷ τὰ καθήκοντα αὐτοῦ πρὸς τὸν Θεόν, τοὺς γονεῖς, τὴν πατρίδα, τὴν ἀνθρωπότητα· ἐμφυτεύει ἐν τῇ τρυφερᾷ αὐτοῦ καρδίᾳ τὰ εὐγενῆ καὶ ἅγια αἰσθήματα τῆς δικαιοσύνης, τῆς εὐσπλαγγνίας, τοῦ ἡρωϊσμοῦ, τῆς αὐταπαρνήσεως· ἐμφυσᾷ αὐτῷ πολὺν μὲν ἔρωτα πρὸς τὰ καλὰ καὶ ὑψηλὰ καὶ γενναῖα, πολλὴν δὲ ἀποστρεφὴν καὶ ἀπέχθειαν πρὸς τὰ αἰσχροὶ καὶ ποταπὰ καὶ χαμαίζηλα, πάντων τούτων ἑαυτὴν παρέχουσα ζῶσαν εἰκόνα καὶ πρότυπον καὶ παλάδιον· διότι ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς γεννήσεως αὐτοῦ τὸ βρέφος ἔχει διηνεκῶς προσηλωμένα ἐπὶ τῆς μητρὸς καὶ ὀφθαλμοὺς καὶ διάνοιαν, ταύτην μόνην γνωρίζον, ταύτην μόνην ποθεῖν, ταύτης καὶ τὴν ἐλαχίστην κίνησιν ζωηρῶς ἐν τῇ μνήμῃ ἐντυποῦν καὶ κατὰ τὸ ἐνὸν ἀπομιμούμενον.

Ὅταν τὸ βρέφος τὴν αὐγὴν τὰ ὄμματα
ἀνοίξῃ
τὴν ἀνθρώπιαν οἰμωγὴν εἰς τὸν ἄερα
ἀνέβῃ

καὶ ὡς πτηνὸν ἐντὸς κλωβοῦ ἀγωνιᾷ
σφιδάζῃ,
τὴν μητεροῦλάν του καλεῖ, τὴν μητε
ροῦλάν κράζει
τοὺς τρυφεροὺς βραχίονας ἐκτείνει ἐκτὴ
κλίνης
καὶ θέλει θέλει νὰ ριφθῇ εἰς τὸν λαμπρὸν
ἐκείνης!

Λέγουσιν ὅτι ὁ Περικλῆς ἐκεῖνος ὁ διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ λόγου τοῦ ἀδουλώτους τῆς ἐλευθερίας λέοντο Ἀθηναίους καταδαμάσας καὶ χειρωσάμενος καὶ ἐν πόλει ζηλοτύπως τῷ δημοκρατικῶν αὐτῆς θεσμῶν ἐχόμεν ἐνδόξως καὶ περικλεῶς αὐταρχήσας καίπερ διὰ κραταιᾶς φυσικῆς πεπρωτισμένος εὐγλωτίας καὶ οὐδέποτε ἐ υπογυίου δημηγορῶν, ἀλλὰ προμελετῶν ἐμβριθῶς τὸ θέμα ἐκάστης ὁμιλίας του, ὅτε ἀνῆρχετο τὰς βαθμίδας τοῦ βήματος ἐπεκαλεῖτο λιπαρῶς τὴν θεῖαν ἀντίληψιν, ἵνα μηδεμίαν διαφύγῃ αὐτὸν ἀκουσίως λέξις ἄτοπος ἀκατάλληλος ἢ καὶ περιττή. Τοῦτ' αὐτὸ ὀφείλουσι νὰ πράξωσιν οἱ γονεῖς καὶ ἰδίως ἡ μήτηρ, σταθμίζοντες προκαταβολικῶς πάντα αὐτῶν λόγοι καὶ πᾶσαν πράξιν καὶ ἀποφεύγοντες ἐπιμελῶς πᾶν τὸ δυνάμενον νὰ κατὰστρέψῃ ἢ χαλαρώσῃ τὴν ἠθικοποιὸν τῆς ἀνατροφῆς ἐνέργειαν καὶ ἐμπνεύσῃ εἰς τὸ τέκνον τὴν ἰδέαν ὅτι τὰ διδασκόμενα αὐτῷ εἶναι ὕθλοι κενοὶ, λόγοι παχεῖς καὶ τετορευμένοι, ἀλλὰ πάσης σημασίας ἄμοιροι, θεωρίαι ἀνεφάρμοστοι.

Οὕτω δὲ ἡ μήτηρ ρυθμίσασα τὰ

ἦθη καὶ τὸν χαρακτῆρα τοῦ τέκνου της καὶ τὴν καρδίαν μορφώσασα καὶ τὰς τοῦ νοῦ αὐλακὰς διανοίξασα καὶ τὰ πρῶτα ἐν αὐταῖς τῆς μαθήσεως σπέρματα βαθέως ἐνριζώσασα, ἀποστέλλει αὐτὸ εἰς τὰ προσήκοντα σχολεῖα, ἵνα ὑπὸ τῶν ζωηρῶν ναμάτων τῆς προγονικῆς Ἑννεακρούνου οἱ μικροὶ ἐκεῖνοι τῶν πρώτων γνώσεων κόκκοι ἀρδευόμενοι βλαστήσωσι καὶ συγκεντρωθέντες ἀπαρτίσωσι τὸ μέγα καὶ καλλιμόρφον καὶ ἀγλαόκαρπον τῆς ἐμβριθοῦς παιδεύσεως καὶ ἐπιστήμης δένδρον. Ἐπειδὴ ἔμως, ὅπως ἐν παντὶ κήπῳ καὶ λειμῶνι παρὰ τὰ εὐώδη ἄνθη φύονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καὶ φθονεραὶ βάτοι καὶ ἀχρεῖαι ἄκανθαι, συμπνίγουςαι καὶ καταστρέφουσαι αὐτὰ πρὶν ἢ φθάσαντα λάβωσι τὴν δέουσαν στερέωσιν καὶ ἀνάπτυξιν, οὕτω καὶ ἐν παντὶ σχολείῳ καὶ πάσῃ κοινωνίᾳ ὑπάρχουσι καὶ παῖδες ἡμελημένης ἀγωγῆς καὶ ἐκλελυμένων ἡθῶν, ἡ δὲ μετὰ τούτων συναναστροφή καὶ συγχρώτισις δύναται νὰ ἐπιδράσῃ ὁλεθρίως ἐπὶ τοῦ εὐαπατήτου παιδός, διαφθείρουσα τὰ ἦθη αὐτοῦ τὰ χρηστὰ καὶ διασαλεύουσα τὰς διὰ πόνου πολλοῦ καὶ χρόνου μακροῦ ἐμπνευσθείσας αὐτῷ ὑγιεῖς ἀρχὰς καὶ γενναϊόφρονας τάσεις καὶ ἄλλα ὑπεμψυῖσα αἰσχροῦς κλίσεις καὶ βδελυρὰς ἐπιθυμίας, καθῆκον τοῦ τε διδασκάλου καὶ τῶν γονέων εἶναι νὰ ἐ-

αὐτοῦ. Ἰδίως δὲ ἡ μήτηρ ὀφείλει νὰ κατασκοπεύῃ καὶ αὐτὰ τὰ ἐλάχιστα τοῦ τέκνου της κινήματα καὶ τοὺς λόγους, ἵνα, ἐὰν τυχὸν ἀνοκαλύψῃ ἐλάττωμά τι ἐγκολαφθὲν εἰς τὰ ἦθη καὶ τὸν χαρακτῆρα αὐτοῦ, προῖῃ παραχρῆμα εἰς τὴν πρόρριζον τοῦ ζιζανίου ἐκκοπὴν· ἐξακλουθήσῃ δέ τε εὐμεθέδως ἐνισχύουσα τὴν κρίσιν αὐτοῦ καὶ ἀντίληψιν, ἵνα οἴκοθεν διαγνώσῃ τί τὸ ἀγαθὸν καὶ τί τὸ κακόν, τί τὸ αἰρετὸν καὶ τί τὸ φευκτέον, καὶ ἀναζωπυρήσῃ τὸν πρὸς τὴν ἀρετὴν ἔρωτα καὶ ἐντείνῃ τὰς δυνάμεις αὐτοῦ τὰς ἠθικὰς, ἵνα ἐρρωμένως ἀντιστῇ εἰς τὰ πολυμήχανα τῆς διαφθορᾶς καὶ κακίας δελεήματα.

Ταῦτα γράψαντες οὔτε γλαῦκας εἰς Ἀθήνας κομίσαι ἐφιλοτιμήθημεν, οὔτε ἀνδρείας ἐπίδειξιν παρὰ Σπαρτιάταις ποιῆσαι διενοήθημεν, ἀλλ' οὔτε κόρχοροι ὄντες ἐν λαχάνοις συγκαταριθμεῖσθαι ἀξιούμεν. Πραγματευθέντες ὁμῶς προχείρως καὶ ἐν μέτρῳ τῶν ἡμετέρων δυνάμεων τὸ περὶ τῆς κλήσεως καὶ ἀπρωτολῆς τῆς γυναικὸς θέμα, δὲν ἡδυνάμεθα νὰ παρέλθωμεν ἐν σιγῇ τὸ περὶ τῆς ἀνατροφῆς τῶν τέκνων μέρος. τὴν καρδίαν αὐτὴν τοῦ ζητήματος, καίτοι γνωρίζοντες ὅτι πληθώρα μὲν ἀπανταχοῦ τοῦ Ἑλληνισμοῦ ὑπάρχει παιδαγωγικῶν συ-

χάρις τῷ σεβαστῷ ἡμῶν γυμνασι-
 ἀρχῇ, τῷ ἐν παιδαγωγικαῖς μελέταις
 ἐγγηράσαντι καὶ περὶ τὴν ὀρθὴν παι-
 δευσιν τῆς Ἑλληνίδος νεολαίας τὸν
 βίον ἅπαντα ἀφιερῶσαντι. Ἄλλως
 δὲ τοσαύτην πλεῖσται γυναῖκες ἐπι-
 δεικνύουσιν ἀσύγγνωστον ἀμέλειαν καὶ
 ἀκηδῖαν εἰς τὰ ἀφορῶντα τὴν ἀνατρο-
 φὴν τῶν τέκνων, ὥστε πᾶσα νέα ἐπὶ
 τοῦ ἀντικειμένου τούτου πραγματεία
 οὐ τὴν τυχοῦσαν δύναται νὰ προσπο-
 ρίσῃ αὐταῖς ὠφέλειαν, ἐὰν, ἐννοεῖται,
 εὐαρεστηθῶσι νὰ θυσιάσωσιν ὀλίγας
 στιγμὰς ὅπως ἐπισταμένως αὐτὴν με-
 λετήσωσι.

Πράγματι δὲ πλεῖσται γυναῖκες,
 ὡς ἐν τῷ προηγουμένῳ κεφαλαίῳ εἴ-
 ρηται, ἐπιρρεπεῖς εἰς τοὺς χοροὺς καὶ
 τὰς διασκεδάσεις, καὶ αὐτὴν τὴν ἐγ-
 κυμοσύνην θεωροῦσι ὡς συμφορὰν βα-
 ρεῖαν, ἅτε ἀναγκάζουσιν αὐτὰς ἐπὶ
 τίνα καιρὸν τοῦλάχιστον νὰ οἰκουρῶσι
 καὶ ἀπέχῃσι τῶν ἐπιδεικτιάσεων καὶ
 τοῦ θορυβώδους βίου. Μόλις λοιπὸν
 ἀπαλλαγεῖται τῆς ἐκ τοῦ τοκετοῦ κα-
 ταναγκαστικῆς ταύτης περιστολῆς
 καὶ σωφροσύνης καὶ ἐγκρατείας, σπεύ-
 δουσι μετ' ἀκαθέκτου πόθου, ὡς διψῶ-
 σαι ἔλαφροι, νὰ ἐπαναλάβωσι τὰς πε-
 φιλημένας αὐταῖς τέρψεις καὶ τοὺς
 χοροὺς καὶ τὰ θεάματα, τὰ ἑρέφη αὐ-
 τῶν εἰς μισθίους τιθὰς καὶ τροφούς
 ἐμπιστευόμεναι. Οὕτω δὲ τὰ μὲν τέ-
 κνα στεροῦνται τῆς ζωογόνου τῶν ἐ-
 αυτῶν μητέρων περιθάλψεως, αἱ δὲ

σύνετοι τῆς ἀγνοτέρως καὶ ἀλτρίστει-
 ρας τῶν ἡδονῶν, τῆς ἀγάπης τοῦτέ-
 στι καὶ τοῦ σεβασμοῦ καὶ τῆς εὐρω-
 μσύνης καὶ ἀφροσύνης τῶν ἐαυτῶ
 τέκνων, τῶν αἰσθημάτων τούτων μ-
 ριζομένων ἐξ ἀνάγκης ἢ κατὰ μέ-
 μέρος μεταβιβαζομένων ἀπὸ τῶν μη-
 τέρων εἰς τὰς τροφούς. Πόσῃ δὲ ὀλι-
 γῇ προξενος ἀποβαίνει ἡ τριαύτη τῶ
 μητέρων κόρυς καὶ ἐγκληματικὴ ὀλ-
 γωρία, παντὶ εὐδελόν καὶ σαφές. Ὅ-
 ταν δὲ τὰ τέκνα ἄρχονται ἀντιλα-
 βανόμενα τῶν περὶ αὐτοὺς ἀντικειμ-
 νων, ἀντὶ αὐτῇ ἢ μήτηρ, ὠπλισμέν-
 δι' ἔλου αὐτῆς τοῦ ἐνθουσιώδους φίλ-
 τρου, ν' ἀναλάβῃ τὴν ἀνατροφὴν αὐ-
 τῶν καὶ διαπαιδαγωγίῃσιν, ἐκ παραλ-
 λήλου καὶ εὐμεθόδως καὶ ἐν μέτρ-
 καὶ κανόνι καὶ ἁρμονίᾳ τὰς τε σωμα-
 τικὰς καὶ διανοητικὰς αὐτῶν δυνάμεις
 καλλιεργοῦσα καὶ ἀναπτύσσουσα, ἐμ-
 πιστεύεται καὶ πάλιν αὐτὰς εἰς πα-
 δαγωγούς, οἵτινες εἰς τὸν μισθὸν μᾶλ-
 λον ἀποβλέποντες παρέχουσιν αὐτοῖς
 ἀγωγὴν καὶ μόρφωσιν ἔλως ψευδῇ καὶ
 ξενότροπον καὶ βεβιασμένην καὶ ἐπὶ
 πλαστον. Ὅταν δὲ τέλος τὰ τέκνα ὁ-
 ποσταλῶσιν εἰς τὰ κοινὰ σχολεῖα πρό-
 κτήσιν εὐρυτέρων γνώσεων, οὐδὲν οἶκο-
 θεν φέροντα ἀσφαλὲς ἐφόδιον ἠθικῆς
 οὐδένα γνώμονα τοῦ διακρίνειν τὸ ἀ-
 γαθὸν ἀπὸ τοῦ κακοῦ, ἐθισθέντα δὲ εἰς
 τὴν ἐπιπολαιότητα καὶ τὴν ἐπιτή-
 δευσιν ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων, τὴν μὲν
 ἀρετὴν δυσπόριστον οὔσαν καὶ ἐμβρι-

μισοῦσι, τὴν δὲ κακίαν, εὐάλωτον καὶ γρητευτικὴν καὶ ἡδονῶν καὶ ἀπολαύσεων ἀνάπλεων, ὁλοφύγως ἐνστερνίζονται. Οὕτω δὲ διὰ τε τοῦ ἐλεθρίου αὐτῶν παραδείγματος καὶ ἀγωγῆς κιβδήλου διαφθείρουσιν αἱ μητέρες καὶ τὰ ἥθη καὶ τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν τῶν ἑαυτῶν τέκνων, διδάσκουσιν αὐτὰ ἀπάσας αὐτῶν τὰς σκέψεις καὶ ἐνεργείας νὰ συγκεντρώσῃσι πρὸς ἄγχαν πλούτου, καὶ οὕτω παρασκευάζουσι διὰ τὴν κοινωνίαν ἀντὶ πολιτῶν χρηστῶν καὶ ὡς δεῖ μεμορφωμένων, εἰδεχθῇ καὶ ἀποφώλια τέρατα, πάσης κακίας καὶ βδελυγμίας κατὰμιστα. Οὕτως ὁ χεῖμαρρος τοῦ ψευδοῦς πολιτισμοῦ λάβρος καὶ ἀκάθεκτος ἐπερχόμενος ἀπειλεῖ νὰ κατακλύσῃ καὶ συμπαρασύρῃ ἡμᾶς εἰς τὸν εὐρὺ βάραθρον τῆς ἠθικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀπωλείας. Οὕτως ἡ τῆς διαφθορᾶς λύμη ἀπὸ γεννεᾶς εἰς γεννεάν μεταδιδόμενη κατατρύχει ἡμᾶς ὡς κολλητικὴ νόσος. Οὕτω τὰ τέκνα ἡμῶν ἀπὸ ἀνθρώπων λογικῶν καὶ ἐλευθέρων καὶ ὑψαυγένων μεταβάλλονται εἰς δοῦλα τῆς ὕλης ἀνδράποδα, κτηνῶν δίκην πρὸ αὐτῆς κύπτονται καὶ διηνεκῶς περὶ αὐτὴν ἔρπονται καὶ συστρεφόμενα. Οὕτω, μυρμηκῶν δίκην, ἐπιπολάζουσι λυμαίνόμενοι τὴν κοινωνίαν καὶ κλέπται καὶ ἄρπαγες καὶ μοιχοὶ καὶ δολοφόνοι καὶ ἅπαντες συλλήβδην οἱ αἰσχροβίοι, πάντα θεῖον καὶ ἀνθρώπινον, χάριν εὐτελοῦς τινος συμφεροντίου, καταπα-

τοῦντες νόμον, πᾶσαν, πρὸς κόρεσιν ἐπιθυμίας τινὸς καὶ ὀρέξεως βεβήλου, ἀποπτύοντες αἰδῶ καὶ ἀνθρωπισμοῦ συνείδησιν.

Στρέφοντες δὲ τὸ ἐλέμματα ἀπὸ τῆς θλιβερᾶς ταύτης εἰκόνης ἐπὶ τὰς παρ' ἡμῖν δεσποίνας καὶ ὡς μητέρας αὐτὰς ἐξετάζοντες, εὐρίσκομεν δυστυχῶς αὐτὰς ἐν πολλοῖς ἐλλειπεῖς. Καὶ εἶναι μὲν τὰ μάλιστα φιλόστοργοι, ἀλλὰ τὸ πρὸς τὰ τέκνα φίλτρον αὐτῶν ἐπιδείκνυται λίαν κακῶς, ἐκρηγνύμενον εἰς παράφορα σκιρτήματα καὶ ἀτελεύτητα μανιώδη φιλήματα, ἐκνευρίζοντα μὲν τὸ τρυφερόν τῶν βρεφῶν σῶμα, ἐρεθίζοντα δὲ τὴν ψυχὴν καὶ αὐθάδη καὶ ἀτάσθαλα καὶ ἀπειθῆ αὐτὰ καθιστῶντα. Μόλις δὲ τὸ τέκνον λάβῃ τινὰ ἀνάπτυξιν καὶ ἰδοὺ τὰ φιλήματα καὶ ταντανίσματα διαδέχεται ἡ ἀδιάλειπτος ἐκείνη γάλαζα τῶν ἐπιπλήξεων καὶ καταρῶν, ἀσκόπως καὶ ἀναιτίως ἐκτοξευομένη κατὰ τῶν δυστήνων τέκνων, ἅπερ εἴτε κεντῶμενα ὑπὸ φιλοτιμίας ῥήγνυνται εἰς κλαυθμούς καὶ γόους καὶ παράπονα καὶ διαμαρτυρήσεις, εἴτε ἐθισθέντα οὐδεμίαν πλέον ἀποδίδουσι σπουδαιότητα καὶ σημασίαν εἰς τὰς κραυγὰς τῆς μητρὸς, ἀλλὰ θεωροῦσι τὴν γλῶσσαν αὐτῆς ὡς ψαλλίδαν μηχανικῶς κινουμένην καὶ ἔργον ἔχουσαν νὰ κόπτῃ ἀεννάως κατάρας καὶ ἐπιπλήξεις, εἴτε τέλος χαρακτηρίζοντα ταύτην ὡς ἀμαθῆ καὶ ἀγροῖκον καὶ ἀνάγωγον καὶ ἀπειρόκαλον, φέρονται πρὸς αὐτὴν ἀ-

λαζονικῶς καὶ μετὰ περιφρονήσεως. Οὕτω δὲ τὰ τέκνα οὐ μόνον δὲν τυγχάνουσι τῆς ἀπαιτουμένης κατ' οἶκον ἀγωγῆς καὶ μορφώσεως, ἀλλὰ καὶ ἐλαττώματα ἀποκτῶσι δυσχερῶς πάνυ ἐκρίζυμενα, τὴν ἀπειθειαν ἐτηλονότι, τὸ ὀργίλον, τὸ εὐερέθιστον. Καὶ ἐν τούτῃ οἰκτρᾷ καταστάσει ἀποστέλλουσαι αὐτὰ εἰς τὸ σχολεῖον αἱ καλαὶ μητέρες, ἀγανακτοῦσι καὶ ὀργίζονται κατὰ τῶν ἀθώων διδασκάλων ὅτι δὲν δύνανται νὰ μεταβάλωσι τὸ σχολεῖον εἰς θαυματουργὸν κολυμβήθραν Σιλωάμ, ἵνα δια τριῶν ἀπλῶν καταδύσεων τὰ τέκνα αὐτῶν ἀπορρίψωσι πάντα ῥύπον καὶ πᾶσαν κηλίδα, εἰς τὰ ἦθη αὐτῶν καὶ τὸν χαρακτῆρα ἐγκολαφθεῖσαν ὑπὸ τῆς κατ' οἶκον ἡμελημένης ἀγωγῆς, καὶ προσκτήσωσιν, ὥς δι' ἐπιφοιτήσεώς τινος πνεύματος ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, ἅπαντα τὰ χαρίσματα τῆς κοσμιότητος, τῆς χρηστοηθείας, τῆς ἐπιμελείας καὶ τῶν λοιπῶν συλλήβδην ἀρετῶν.

Καὶ τοιαύτη μὲν ἡ κατάστασις τῶν παρ' ἡμῖν γυναικῶν ὡς μητέρων. Ἐρχομεν ὅμως δι' ἐλπίδος ὅτι, σὺν τῷ χρόνῳ καὶ ταῖς ἀτρύτοις τῶν ἀρμοδίων προσπαθείαις, αἱ τε ἐλλείψεις αὐτῶν θέλουσιν ἀναπληρωθῆ καὶ αἱ κακαὶ ἔξεις, αἱ τε προεκτεθεῖσαι καὶ ἄλλαι τυχόν, θέλουσιν ἐλυσχερῶς ἐκλείψει, ἵνα αἱ ἡμέτεραι συμπολίτιδες, αἵτινες τοσοῦτον διαπρέπουσιν ὡς σύζυγοι καὶ οἰκοδόμοι, καταστῶσι καὶ μητέρες ἀξιάχαστοι, πρὸς τιμὴν καὶ

ὠφέλειαν καὶ ἔπαινον ἐαυτῶν τε καὶ τῆς φίλης πατρίδος.

(Ἔπεται συνέχεια)

Γ. Π.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ.

Βραχέα περὶ Ῥητορικῆς.

(Συνέχεια)

Σχήματα καθ' ὁμοίωσιν.

Διαπόρησις δὲ σχηματίζεται, ὅταν ὁ ῥήτωρ ἀληθῶς ἢ κατὰ προσποίησιν ἐκφράζει μετὰ ζωνηρότητος ἢ ἐμπαθείας ἀπορίαν περὶ τινος πράγματος διὰ τὸ μέγεθος αὐτοῦ ἢ διὰ τὴν ἑαυτοῦ λύπην καὶ ταραχὴν ἐπὶ τεύτῳ· εἶον τὸ τοῦ Εὐριπίδου « Πᾶ βῶ ; πᾶ στῶ ; πᾶ κέλσω ; »

Ἐπεξεργασία δὲ ἡ ἐπιμονὴ, ὅταν ἐπιμένη ὁ ῥήτωρ εἰς τὸ αὐτὸ νόημα καὶ ἐπαυξάνῃ αὐτὸ διὰ συνωνύμων ἰδέξεων ἢ φράσεων· οἶον τὸ τοῦ Δημ. Ἰένους « Ἀλλ' οὐκ ἦν ταῦτα, ὡς ἔοικε, τοῖς Ἀθηναίοις πάτρια, οὐδ' ἀνεκτὰ, οὐδ' ἐμφυτα· οὐδ' ἰδυνήθη πώποτε τὴν πόλιν οὐδεὶς — κτλ. »

Ἐμφασις δὲ, ὅταν μεταχειρίζεται λέξιν τινὰ εἰς περίστασιν καὶ θέσιν τοιαύτην, ὥστε νὰ συνυπνοῖται καὶ ἄλλο τι καὶ οὕτως ἀναδεικνύηται μείζων ἡ ἐννοια· οἶον τὸ τοῦ Δημοσθένους « Ἡ τί τὸν σύμβουλον ἔδει λέγειν ἢ γράφειν τὸν Ἀθήνησιν ἐμέ ; » ἔνθα τὸ, τὸν

Ἀθήνησι σύμβουλον ἑμέ, ἔχει ἔμφρα-
σιν ἀντιδιαστολῆς καὶ σημαίνει, ἑμέ
τὸν πάντα ὑπὲρ τῆς πόλεως θυσι-
ῶντα καὶ τὸ τοῦ συμβούλου ἔργον
ἐν Ἀθήναις καὶ οὐχὶ ἀλλαχοῦ ἐκτε-
λοῦντα.

Ἰπέρθεσις δὲ ἢ ἀναβο-
λή ἢ παραδόξον σχηματίζε-
ται, ὅταν ὁ ῥήτωρ κρατῇ τὸν ἀκροα-
τὴν μετέωρον καὶ αἰρῆνης παρουσιάζῃ
αὐτῷ ἄλλο τι παρὰ τὸ προσδοκώ-
μενον· εἶον τὸ τοῦ Βοσσοῦέτου « Πο-
σάκις αὕτη (ἡ βασίλισσα τῆς Ἀγ-
γλίας) εὐχαρίστησε τὸν Θεὸν διὰ δύο
χάριτας· τὴν μὲν, ὅτι ἐποίησεν αὐ-
τὴν χριστιανήν· τὴν δέ... τί προσ-
δοκᾶτε, κύριοι; ἴσως ὅτι ἀποκατέ-
στησε τὰ πράγματα τοῦ βασιλέως
υἱοῦ τῆς; Οὐχί· ἀλλ' ὅτι ἐποίησεν
αὐτὴν δυστυχῇ βασίλισσαν· διότι κλ. »

Ἀποσιώπησις δὲ, ὅταν δι-
ακόπτων τὸν λόγον ὁ ῥήτωρ ἀποσι-
ωπᾷ τι α') ἢ ἐξ αἰσχροῦ, εἶον, « ὦ
μήτηρ μὲν ὑπ ῥχε πολῖτις, πατήρ
δέ... οὐκ ἐρῶ πῶθεν » β'.) ἢ ὡς ἀ-
πευκταῖον, εἶον, « Ἀλλ' ἐμοὶ μὲν...
οὐ βούλομαι δὲ δυσχερὲς εἰπεῖν οὐ-
δὲν ἀρχόμενος τοῦ λόγου. » γ'.) ἢ
ὅπως διὰ τῆς σιωπῆς δώσῃ μεγαλη-
τέραν ὑπόνοιάν τινα, εἶον, « Παρή-
κουσας τὰς συμβουλὰς μου, παρέβης
τὸ καθήκον, ἀθέμιτα ἔπραξας, ἔπραξας
πέλος... Ἄς τὸ σιωπήσω! »

Παράλειψις δὲ, ὅταν λέγῃ
μὲν ὁ ῥήτωρ, ὅτι παραλείπει ἢ θὰ
παραλείψῃ τι, οὐχ ἥττον ὅμως συν-

τόμως ἀναφέρῃ αὐτό.

Πρόληψις δὲ ἢ προκατά-
ληψις, ὅταν προλαμβάνῃ ν' ἀναιρέσῃ
ὁ ῥήτωρ ἢ ἐξασθενίσῃ τὰς ἐνστάσεις
τῶν ἀκροατῶν ἢ ἀντιθέκων του.

Ἀνθυποφορά δὲ, ὅταν ὁ
ῥήτωρ ἢ ἄλλον ἢ αὐτὸς ἑαυτὸν ἐρω-
τᾷ, οἶον· ἐνιστάμενος, καὶ ἀμέσως
ἔπειτα ἀφ' ἑαυτοῦ ἀποκρίνηται. Ἐν
τῷ σχήματι τούτῳ ἡ τὴν ἐρώτησιν
περιέχουσα πρότασις λέγεται κυρίως
ὑποφορά, ἡ δὲ τὴν ἀπάντησιν
ἀνθυποφορά· εἶον τὸ τοῦ Δη-
μοσθένους « Τί γὰρ καὶ βουλόμενοι
μετεπέμπεσθ' ἂν αὐτοὺς ἐν τούτῳ τῷ
καιρῷ; Ἐπὶ τὴν εἰρήνην; Ἀλλ' ὑ-
πῆρχεν ἅπασιν. Ἀλλ' ἐπὶ τὸν πόλε-
μον; Ἀλλ' αὐτοὶ περὶ εἰρήνης ἐβου-
λεύεσθε ».

Εὐχὴ, ἄρα, ὅρκος. Ταῦ-
τα χρησιμεύουσιν εἰς σφοδρότητα τοῦ
λόγου καὶ εἰς ἡθους βεβαίωσιν, οἶον
« Μηδεὶς, ὦ θεοὶ τῶν Ἑλλήνων,
εἰς τοιούτων ἔλθοι· πείραν κακῶν. »
καὶ, « Κακῶς ἀπόλοιτο, ὦ κάκιστε
σύ. » καὶ, « Ἀλλ' οὐκ ἔστιν, οὐκ ἔ-
στιν ὅπως ἡμάρτητε, ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι... Οὐ μὰ τοὺς ἐν Μαραθῶ-
νι προκινδυνεύσαντας κτλ. »

Διάλογος δὲ, ὅταν ὁ ῥήτωρ
ἐν ἐρεθισμῷ καὶ ἐξάψει τῆς φαντα-
σίας παρουσιάζῃ τινὰ διαλεγόμενον
κατ' ἐρώτησιν καὶ ἀπόκρισιν ἢ πρὸς
ἑαυτὸν ἢ πρὸς ἄλλον τινά· οἶον τὸ
τοῦ Λυσίου « Ἀπήγαγες Πολέμαρχον
ἢ οὐ; Τὸ οὐκ ἔστιν... »

προσταχθέντα δεδιώς έποιοουν. — "Ησθα δ' έν τῷ βουλευτηρίῳ, ὅτε οἱ λόγοι ἐγένοντο περί ἡμῶν; — "Ην. — Πότερον συνηγόρευες τοῖς κελεύουσιν ἀποκτείνειν ἢ ἀντέλεγες; — "Αντέλεγον. — "Ἰνα ἀποθάνωμεν; — "Ἰνα μή ἀποθάνητε. — "Ηγούμενος ἡμᾶς ἄδिका πάσχειν ἢ δίκαια; — "Αδिका. — Εἴτ', ὧ σχετλιώτατε πάντων, ἀντέλεγες μὲν, ἵνα σώσεις, συνελάμβανες δέ, ἵνα ἀποκτείναις; »

"Ηθοποιία δέ σχηματίζεται, ὅταν ὁ ῥήτωρ ἢ ὁ ποιητής ἢ ὁ συγγραφεὺς διαγράφη τὰ ἥθη ἢ τοὺς λόγους τῶν ἀνθρώπων, ὅπως έν τοῖς χαρακτηῖρσι τοῦ Θεοφράστου γίνεται. Ἐκ τοῦ Ὀμήρου ὡς παράδειγμα φέρομεν τὸ ἐξῆς :

«Καί κε τις ὧδ' ἐρέει Τρώων
ὑπερηνορέοντων
Αἴθ' οὕτως ἐπὶ πᾶσι χόλον
τελέσαι Ἀγαμέμνων.»

δι' οὗ διαγράφεται ἡ ἐσωτερικὴ ἐχθρικὴ πρὸς τοὺς Ἑλληνας ἐπιθυμία τῶν Τρώων.

Περὶ ἁρμονίας.

Εἶπομεν, ὅτι ἁρμονία έν τῇ ῥητορικῇ καλεῖται ἡ κατὰ τοιοῦτον τρόπον κατὰταξις τῶν λέξεων, ὥστε νὰ προκύψῃ ἐκ τοῦ ἤχου αὐτῶν εὐαρμοστία εὐχάριστος εἰς τὴν ἀκοήν καὶ ὅτι τὰ πρὸς τοῦτο συντελοῦντα εἶναι 1) τὸ μέλος, 2) ὁ ῥυθμὸς, 3) ἡ μεταβολὴ καὶ 4) ἡ μιμητικὴ ἁρμονία.

Μέλος μὲν καλεῖται τὸ ἐκ τῆς

ποιότητος τῶν ἤχων παραγόμενον εὐάρεστον τῆς ἁρμονίας αἰθημα. ῥυθμὸς δέ, τὸ ἐκ τῆς ποσότητος αὐτῶν. μεταβολὴ δέ, τὸ ἐκ τῆς ποικιλίας αὐτῶν. μιμητικὴ δέ ἁρμονία ἡ πρέπον τὸ ἐκ τῆς συμφωνίας τοῦ ἤχου τῶν λέξεων πρὸς τὸν ἤχον τῶν ὑπ' αὐτῶν σημαινομένων ἐνεργειῶν ἢ διαθέσεων.

"Οθεν τὸ μὲν μέλος ἀποτελεῖται, 1) ὅταν προσέχῃ ὁ ῥήτωρ νὰ μεταχειρίζηται γράμματα καὶ λέξεις εὐφώνους καὶ οὐχὶ κακοφώνους καὶ δυσπροφέρτους, τὴν δέ διάταξιν τῶν λέξεων έν ταῖς προτάσεσι φροντίζῃ νὰ κάμνῃ τριαύτην, ὥστε νὰ μὴ προκύψῃ ἐκ τῶν κατὰ σειράν ἀπαγγελλομένων λέξεων χασμωδία ἢ κακοφωνία, καὶ β'). ὅταν προσέχῃ εἰς τὴν προσήκουσαν τονικὴν ἀπαγγελίαν τῶν λέξεων καὶ καθ' ἑαυτὰς καὶ έν τῇ συνεχείᾳ τοῦ λόγου, φροντίζων, ὅπως αὕτη ποικίλληται διὰ τῆς δξύτητος καὶ βαρύτητος τῶν τόνων.

Ὁ δέ ῥυθμὸς ἀποτελεῖται, ἐκ τῆς χάριν ἁρμονίας γινομένης κανονικῆς παρατάξεως τῶν μακρῶν καὶ βραχυῶν συλλαβῶν τῶν διαφόρων λέξεων έν τῇ κατὰ σειράν ἀπαγγελίᾳ αὐτῶν, ἥτις ὑπὸ τῶν ποιητῶν πολυεῖδῶς γινομένη καθίστησι τὸν λόγον ἔμμετρον καὶ παράγει τὰ διάφορα εἶδη τῶν ποιητικῶν στίχων.

Ἡ δέ μεταβολή, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἁρμονίαν τοῦ λόγου,

σύνισταται εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ ῥήτορος ἀποφυγὴν τῆς μονοτονίας ἢ τοῦ κόρου τοῦ ἐκ τῆς ταυτότητος τοῦ μέλους καὶ τοῦ ῥυθμοῦ ἐπερχομένου καὶ τὴν ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ χρῆσιν ποικίλων μελῶν καὶ ῥυθμῶν.

Ἡ δὲ μιμητικὴ ἀρμονία ἀποτελεῖται, ὅταν ὁ ῥήτωρ ἢ ὁ ποιητὴς διὰ τοῦ ἤχου τῶν λέξεων μιμηται 1) τοὺς φυσικοὺς ἤχους τῶν ἀψύχων ἢ τὰς φωνὰς τῶν ἐμψύχων, εἶον « πυρὸς βρόμος », καὶ, « ῥοῖζος ὄντων », καὶ, « δεῦπος ἀκόντων »· καὶ « βρεκεκὲξ, κοᾶξ, κοᾶξ », καὶ, « Ἴοφ, ὅπ »· 2) τὰς κινήσεις τῶν σωμάτων ἢ πραγμάτων διὰ τῶν ἤχων καὶ ῥυθμῶν τῶν λέξεων· εἶον, « Ὠὶπ ὅπ, ὦὶπ ὅπ » καὶ τὸ τοῦ Ὀμήρου,

Καὶ μὲν Σίσυφον εἰσεῖδον κρα-
τέρ' ἄγλε' ἔχοντα
λαῶν βαστάζοντα πελώριον ἀμ-
φοτέρῃσιν.

ἦτοι ὁ μὲν σκηριπτόμενος χερ-
σὶν τε ποσὶν τε
λαῶν ἄνω ὥθεσκε ποτὶ λόφον·
ἀλλ' ὅτε μέλλοι
ἄκρον ὑπερβαλέειν, τότε' ἀποστρέ-
ψασκε κραταίῃς·

αὐτίς ἔπειτα πέδονδ' ἐκυλίνδετο
λαῶν ἀνιδής.

Λύτάρ ὃγ' ἄψ ὥσασκε τιταινόμενος,
κατὰ δ' ἰδρώς
ἔρρεεν ἐκ μελέων, κονίη δ' ἐκ κρατὸς
ὀρώρει.

ἐν τῷ ὁποίῳ διὰ μιμητικῶν ἤχων διαγράφεται ἡ ὑπὸ τοῦ ἀγωνιζομένου Σίσυφου ἀνακύλισις τοῦ λίθου, καὶ τὸ τοῦ Πινδάρου

τῆς ἐρεῦγονται μὲν ἀπλάτου πυρὸς
ἀγνόταται

ἐκ μυγῶν παγαί. ποταμοὶ δ' ἁ-
μέρασι μὲν προχέοντι ῥέον καπνοῦ
αἶθων'. ἀλλ' ἐν ὄρφναισιν πέτρας
φοίνισσα κυλινδομένα φλόξ εἰς βαθεῖαν
φέρει πόντου πλάκα σὺν πατάγῃ.

ἐν τῷ ὁποίῳ ὡσαύτως διὰ μιμητικῶν ἤχων διαγράφεται ἡ φλόγας ἐρευγομένη Αἴτνα· καὶ 3) τὰ αἰσθήματα καὶ τὰς ιδέας· διότι διὰ τῆς πείρας κατέστη γνωστὸν, ὅτι σειρά τις αἰσθημάτων ἢ ιδεῶν διεγείρει εἰς ἀνάλογον λεκτικὴν ἀρμονίαν καὶ ἀντιστρόφως ἡ διάφορος λεκτικὴ ἀρμονία διεγείρει ἐν ἡμῖν καὶ ἀνάλογόν τινα σειράν αἰσθημάτων ἢ ιδεῶν.

Θ. Γ.

ΔΙΗΓΗΜΑ

Ὁ ἅγιος Νικόλαος, ὁ προφήτης Ἡλίας
καὶ ὁ χωρικός.

(Παράδοσις ῥωσσικῇ.)

Πρὸ πολλοῦ καιροῦ ἔζη χωρικός τις, ὅστις ἐώρταζε μὲν πάντοτε μετὰ μεγάλῃς εὐλαθείας τὸν ἅγιον Νικόλαον, ἀλλὰ καὶ ποτε ἐνόμιζε καλὸν νὰ ἐργάζεται κατὰ τὴν ἐορτὴν τοῦ προφήτου Ἡλιοῦ· ἀνεγίνωσκε τὰ τροπάρια τοῦ ἁγίου Νικολάου καὶ τῷ προσέφερε κηρὸν καὶ λίβανον, ἐνῷ δὲν ἡμέλει νὰ εὐλαβῇται καὶ τὸν ἅγιον Ἡλίαν.

Μετὰ τῶν ἡμερῶν ἀμφοτέροι οἱ ἅγιοι διήρχοντο τὸν ἀγρόν του, περιπατοῦντες δὲ ἐξήταζον μετὰ περιεργείας τοὺς θλαστεύς τοῦ σίτου.

— Ἰδοὺ, προμηνύεται καλὴ συγκομι-
 — ἔνεν ὁ ἅγιος Νικόλαος· καὶ ἀληθῶς
 — ἵνα γέννηται, τίσιος καὶ εὐ-
 — λατρεῖων τὸν Θεὸν καὶ εὐλαβεύ-
 — μενος τοὺς ἁγίους· ἦτε καλὴ ἀμοιβή.

— Χοῦμ! ἀπεκρίθη ὁ προφήτης Ἡ-
 λίας, θὰ ἰδῇ· θὰ ἰδωμεν τί θὰ συγκομιῇ
 — ὅταν ἀποστείλω τὸν κεραυνὸν καὶ τὴν
 — χάλαζαν διὰ νὰ καταστρέψῃ τὸν ἀγρὸν
 — τοῦ χωρικοῦ σου· θὰ μάθῃ ἴσως νὰ εὐ-
 — λαβῇται καὶ τὸν ἅγιον Ἥλιον.

Ἐπὶ τούτῳ ἐλογομάχουν ὀλίγον, καὶ
 — ἔπειτα ἀνεχώρησαν ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια.

Ὁ ἅγιος Νικόλαος ἐσκέπτετο νὰ συναν-
 — τήσῃ τὸν χωρικόν.

Σπεῦσον, τῷ λέγει, νὰ πωλήσῃς
 — σιτόν σου πρὸ τῆς συγκομιδῆς του εἰς
 — τὸν ἱερέα τῆς ἐνορίας τοῦ προφήτου Ἡ-
 — λιοῦ, διότι ἄλλως δὲν θὰ ἔχῃς τίποτε·
 — θὰ καταστραφῇ ὑπὸ κεραυνοῦ καὶ χαλά-
 — ζης.

Ὁ χωρικός ἔδραμεν ἀμέσως πρὸς τὸν
 — ἱερέα.

— Θέλετε ν' ἀγοράσητε, τῷ λέγει,
 — τὸν σιτόν μου πρὸ τῆς συγκομιδῆς του;
 — ἔχω μεγάλην ἀνάγκην χρημάτων. Ἀγο-
 — ράσατέ τον, πάτερ μου, ἀγοράσατέ τον·
 — θὰ κάμῃτε μίαν καλὴν πράξιν.

Συνεφώνησαν περὶ τῆς τιμῆς, καὶ ὁ
 — χωρικός λαβὼν τὰ χρήματα ἐπέστρεψεν
 — εἰς τὰ ἴδια.

Μετ' ὀλίγον ἐκάλυψε τὸν οὐρανὸν θυ-
 — ελλῶδης νεφέλη, βροχή δὲ καὶ χάλαζα
 — κατέπεσαν εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ ὅλα τὰ
 — σῖτα ἐνόπησαν ὡς διὰ μαχαίρας.

Τὴν ἐπαύριον ἐπανῆλθον ὁ ἅγιος Νι-
 — κόλαος καὶ ὁ ἅγιος Ἥλιος.

— Ἴδε, λέγει ὁ προφήτης Ἥλιος,
 — πῶς ἔκκαμα τὸν ἀγρὸν τοῦ χωρικοῦ.

— Τοῦ χωρικοῦ! ὄχι ἀδελφέ. Δὲν
 — τὸν ἐκάκωσες· εἶνε ὁ ἀγρὸς τοῦ ἱερέως,
 — καὶ οὐχὶ τοῦ χωρικοῦ.

Πῶς; τοῦ ἱερέως!

— Ναί, πρὸ μιᾶς ἐβδόμηδος ἐπώλη-
 — σεν ὁ χωρικός τὴν συγκομιδὴν του εἰς
 — τὸν ἱερέα τῆς συνοικίας τοῦ ἁγίου Ἡ-
 — λιοῦ, καὶ ἐπληρώθη τοῖς μετρητοῖς. Ὁ
 — δυστυχὴς ἱερεὺς ἀπώλεσε τὰ χρήματά
 — του!

— ὦ! ὦ! ἀπήντησεν ὁ ἅγιος Ἡ-
 — λίας, ἐπειδὴ συνέβη τοῦτο, θὰ ἐπαναφέρω
 — τὸν ἀγρὸν εἰς τὴν πρώτην του κατά-
 — στασιν, καὶ ἡ συγκομιδὴ θὰ γίνῃ διπλα-
 — σία καὶ καλλιτέρα.

Συνωμίλησαν ἐπὶ τινὰ λεπτὰ, καὶ εἴ-
 — τα ἀπεχωρίσθησαν.

Ὁ ἅγιος Νικόλαος ἐπανῆλθεν εἰς τοῦ
 — χωρικοῦ.

— Ὑπαγε εἰς τὸν ἱερέα, τῷ λέγει,
 — καὶ ἀγόρασον πάλιν τὴν συγκομιδὴν τοῦ
 — ἀγροῦ σου. Πίστευσέ μοι θὰ κερδίσης.

Ὁ χωρικός τρέχει πρὸς τὸν ἱερέα,
 — χαιρετᾷ αὐτόν καὶ τῷ λέγει:

— Πάτερ μου, ἀλλοίμονον, ὁ πανά-
 — γαθος Θεὸς σοὶ ἔστειλε σκληρὰν τιμω-
 — ρίαν· ὅλος ὁ ἀγρὸς προσεβλήθη ἐκ χα-
 — λάζης. Θέλεις νὰ διαμοιρασθῶμεν τὴν
 — ζημίαν; Ἀναλαμβάνω τὸν ἀγρὸν μου
 — καὶ σοὶ ἐπιστρέφω τὸ ἥμισυ τῶν χρη-
 — μάτων σου.

Ὁ ἱερεὺς ἡὐχαριστήθη μεγάλως ἐκ
 — τῆς προτάσεως, καὶ ἡ πώλησις συνωμο-
 — λογήθη ἀμέσως.

Ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης, μόνος
 — ὁ Θεὸς γινώσκει πῶς ἔγεινε τοῦτο! ὁ
 — ἀγρὸς τοῦ χωρικοῦ ἤρξατο ν' ἀποκαθί-
 — σταται εἰς τὴν προτέραν του κατάστα-
 — σιν, αἱ παλαιαὶ ρίζαι ἀνεβλάστησαν γά-

ρις εἰς καλὴν τινα βροχὴν, ἥτις ἐπότισε τὴν γῆν, καὶ ἡ συγκομιδὴ ὑπῆρξε λαμπρά· οἱ στάχεις ἦσαν πυκνοί. Μετὰ τὴν βροχὴν ἀνεφάνη ὁ ἥλιος πρὸς ὠρίμανσιν τοῦ σίτου, ὅστις ἔσχε χρῶμα χρυσαῖον. Ὁ χωρικός ἐθέρισεν, ἔκαμε τὰς στιβάδας του καὶ ἡτοιμάζετο νὰ ἀλωνίσῃ.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἐπανέρχεται ὁ ἅγιος Ἡλίας μετὰ τοῦ ἁγίου Νικολάου, καὶ ῥίψας φαιδρὸν βλέμμα πρὸς τὸν ἀγρόν, εἶπεν εἰς τὸν σύντροφόν του.

— Ἰδὲ, Νικόλαε, ὅποια εὐλογία Θεοῦ! δὲν ἀποκατέστησα καλῶς τὴν θέσιν τοῦ ἱερέως; Θὰ τὴν ἐνθυμηταὶ μέχρι τέλους τῆς ζωῆς του.

— Τοῦ ἱερέως; ὄχι, ἀδελφέ. Ἡ χάρις εἶναι ἀναμφιβόλως μεγάλη, ἀλλ' ὁ ἀγρὸς ἀντῇκει εἰς τὸν χωρικόν. Ὁ ἱερεὺς οὐδενὸς μετέχει.

— Τί λέγεις;

— Ναί, ἀληθές. Ὅτε ἡ χάλαζα κατέστρεψε τὸν ἀγρόν, ὁ χωρικός μετέβη πρὸς τὸν ἱερέα καὶ ἠγόρασε τὸ πρᾶγμά του εἰς τὴν ἡμίσειαν τιμὴν.

— Ὑπομονή, ἐπανέλαθεν ὁ προφήτης Ἡλίας, ὑπομονή! Θὰ ἀποπατώσω τὰς στιβάδας. Ὁ χωρικός ἤμπορεῖ νὰ ἀλωνίσῃ ὅσον θέλει, ἀλλὰ δὲν θὰ συγκομίσῃ παρὰ ἓν καὶ μόνον κοιλόν.

— Κακὴ δουλειά, εἶπε κατὰ νοῦν ὁ ἅγιος Νικόλαος, κακὴ δουλειά! καὶ πάραυτα μετέβη εἰς τοῦ χωρικοῦ.

— Ἀκουσον, τῷ λέγει· ὅταν θὰ ἀλωνίσῃς, μὴ θέτε εἰς τὸ ἀλῶνι πλειότερον τοῦ ἐνὸς δέματος.

Ὁ χωρικός ἔρξατο νὰ ἀλωνίσῃ, ὡς ὠδήγησεν αὐτὸν ὁ ἅγιος, καὶ ἕκαστον δέμα ἔδιδεν αὐτῷ ἓν κοιλόν. Ἐπλήρωσεν

ἀπάσας τὰς ἀποθήκας του· δὲν ἐξήρκεσαν καὶ ἔκτισε νέας.

Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον διέρχεται ὁ ἅγιος Ἡλίας, συνοδευόμενος πάντοτε ὑπὸ τοῦ ἁγίου Νικολάου, ἔμπροσθεν τῶν ἀποθηκῶν τοῦ χωρικοῦ.

— Πόσας ἀποθήκας ἔκτισεν ὁ χωρικός εὗτος! τί θὰ θάλῃ ἐντός;

— Εἶναι ὅλα· πλήρεις, ἀπήντησεν ὁ σύντροφος.

— Ἀλλὰ πόθεν ἀπέκτησε τοσοῦτον σῖτον;

— Εἶναι ἀπλούστατον· ὅταν ἡλώνει, ἔθετεν ἀνὰ ἓν δέμα, καὶ ἕκαστον δέμα τὸ ἔδιδεν ἀνὰ ἓν κοιλόν.

— Ἐ, Νικόλαε, ἀπήντησεν ὁ προφήτης Ἡλίας, σὺ λοιπὸν ἐπληροφόρεις τὸν χωρικόν; εἶπέ μοι ὅ,τι θέλεις. Ἀλλ' ἔσο ἡσυχος, ὁ χωρικός σου θὰ μὲ ἐνθυμηθῇ.

— Καὶ τί θὰ τῷ κάμῃς;

— Ἀποφεύγω νὰ σοὶ τῷ εἶπω, ἀλλὰ σοὶ ἀπαντῶ ὅτι θὰ λογαριασθῶμεν μετ' αὐτοῦ.

— Πράγματι, εἶπε κατὰ νοῦν ὁ ἅγιος Νικόλαος, κατάλληλος στιγμή νὰ τὸν καταστρέψῃ.

Καὶ πάραυτα ἔσπευσε νὰ συναντήσῃ τὸν χωρικόν.

— Ἀγόρασον ταχέως, τῷ λέγει, δύο κηρία, τὸ μὲν μέγα, τὸ δὲ μικρόν, καὶ κάμε ὅ,τι θὰ σοὶ εἶπω.

Τὴν ἐπαύριον ὁ ἅγιος Νικόλαος καὶ ὁ ἅγιος Ἡλίας, διερχόμενοι μετρημφισμένοι ὡς προσκυνηταὶ συνήντησαν τὸν χωρικόν φέροντα δύο κηρία, τὸ μὲν ἀξίας εἴκοσι γροσίων, τὸ δὲ ἀξίας εἴκοσι παράδων.

— Ποῦ πηγαίνει, χωρικό; λέγει ὁ ἅγιος Νικόλαος.

— Ὑπάγω νὰ ἀνάψω τὸ μέγα τοῦτο κηρίον ἔμπροσθεν τῆς εἰκόνης τοῦ προφητοῦ Ἡλία, ὅστις μὲ εὐηργέτησεν. Ὁλος ὁ ἀγρὸς εἶχε καταστραφῇ καὶ ἡ χάρις τοῦ μοι τὰ ἀνταπέδωκε διπλάσια.

— Καὶ τὸ μικρὸν αὐτὸ κηρίον διὰ ποῖον εἶναι;

— Ἄ! τοῦτο εἶναι διὰ τὸν ἅγιον Νικόλαον, ἀπήντησεν ἀφελῶς ὁ χωρικός· καὶ ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον του.

— Ἔ, λοιπὸν, Ἡλία, βλέπεις ὅτι ἀδίκως μὲ κατηγορήσεις;

Ἔως ἐδῶ ἐτελείωσεν ἡ ὑπόθεσις τοῦ χωρικοῦ. Ὁ προφήτης Ἡλίας καταπραΰνθεις, ἀφῆκεν ἡσυχον τὸν χωρικόν, ὅστις ἔζησε τοῦ λοιποῦ εὐτυχῆς εὐλαβούμενος τοσοῦτον τὸν προφήτην Ἡλίαν, ὅσῳ καὶ τὸν ἅγιον Νικόλαον.

(Κόσμος)

ΠΟΙΚΙΛΑ

Πρὸ τινων ἡμερῶν οἱ παρὰ τὴν γέφυραν τῆς Οὐεστμιντσέρης ἐν τῷ Ταμέσει εὐρεθέντες εἶδον ὀκτὼ ἢ δέκα ἄνδρας ἐπιβάντας ἀκατίου καὶ ἀναχθέντας εἰς τὸ μέσον τοῦ ποταμοῦ. Αἴφνης πάντες οἱ ἐπιβάται οὗτοι ἐρρίφθησαν εἰς τὸ ὕδωρ, ὃ εἰς μετὰ τὸν ἄλλον, ἐνδεδυμένοι ὡς ἦσαν. Οἱ ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ ποταμοῦ καὶ τῆς γεφύρας κατελήφθησαν ὑπὸ τρόμου. Ἐνόμισαν πρὸς στιγμὴν ὅτι πάντες οἱ ἄνθρωποι οὗτοι εἶχον ἀποφασίσει ν' αὐτοκτονήσωσιν ἀπὸ κοινοῦ. Κραυγαὶ καὶ θόρυβος μέγας. Ἀλλ' ὁ τρόμος τῶν θεατῶν μετεβλήθη ἀμέσως εἰς γάλην, ἐκπλήξιν. Οἱ εἰς τὸν ποταμὸν ῥιφθέντες εὐ μόνον δὲν κατεπόθησαν ὑπὸ

τῶν θολῶν ὕδατων, ἀλλὰ τουναντίον ἐπὶ πλεον ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτῶν, καὶ ἄλλοι μὲν ἔμενον ἀκίνητοι, ἄλλοι δὲ ἐπλησσον τὰ ὕδατα διὰ τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν καὶ ἐφαίνοντο διασκεδάζοντες. Ἀλλὰ παράδοξος διασκέδασις! Μήπως οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἦσαν δραπεταὶ τοῦ φρενοκομείου; τέλος πάντων τί ἐσήμαινε τοῦτο, ἡρώτων ἀλλήλους οἱ θεαταὶ καὶ οὐδεὶς ἐγίνωσκε τί ν' ἀπαντήσῃ. Ἡ ἀπορία δὲν διήρκεσεν ἐπὶ πολὺ. Οἱ τοσοῦτον ἄκαιρον ποτάμιον λουτρὸν φαντασθέντες νὰ λάβωσιν, ἐδοκίμαζον ἀπλῶς περιεργοτάτην ἐφεύρεσιν· ἔφερον ἐνδύματα κατὰ πάντα μὲν ὅμοια τοῖς κοινοῖς ὡς πρὸς τὸ ἐξωτερικόν, κατασκευασμένα ὅμως ἐκ νημάτων φελλοῦ καὶ χρησιμεύοντα ὡς ναυαγοσωστικὰ ἐργαλεῖα. Τὸ πλῆθος ἤρξατο χειροκροτοῦν καὶ δικαίως. Τοῦ λοιποῦ οἱ θαλασσοπόροι δύνανται μετὰ μείζονος θάρρους καὶ ἡττονος κινδύνου νὰ διασχίζωσι τοὺς ὠκεανούς. Διάφορα μέχρι τοῦδε ἐπενόηθησαν σωστικὰ μηχανήματα· πάντα ὅμως ἀπέτυχον, εἴτε ὡς βαρέα εἴτε ὡς δύσχρηστα. Ἡ νέα ἐφεύρεσις εἶναι ἀπλουστάτη καὶ εὐφρεστώτη· ταξειδεύων τις δύναται νὰ φέρῃ τὴν ἐκ φελλοῦ ταύτην ἐνδυμασίαν, ὅπως θὰ ἔφερε πᾶσαν οἰανδήποτε ἄλλην, ἢ τὸ πολὺ δύναται νὰ ἔῃ πάντοτε πρόχειρον ἐν πλατῷ τοιοῦτον φόρεμα, ὅπερ νὰ περιβληθῇ ἀμέσως ἐν τῇ στιγμῇ τοῦ κινδύνου. Ὁ ἐπινόητής τῆς ἐκ φελλοῦ ἐνδυμασίας, εἰς πρᾶγματι ἐπέτυχεν ἡ ἐπινόησίς του, ἀπέδωκε μεγίστην ὑπηρεσίαν τῇ ἀνθρωπότητι.

Περίεργος λεπτομέρεια· μετὰ τῶν ἀνθρώπων τούτων, οἵτινες θαρρούντως ἐρρίφθησαν εἰς τὸν ποταμὸν φέροντες τὴν

σωστικὴν ταύτην στολὴν, ὑπῆρχε καὶ εἰς ἄγγλος ἱερεὺς.

* *

Ὁ ἐν Βακοῦ ὑποπρόξενος τῆς Γαλλίας ἐγνώρισε τὴν εἰς τὰ ὁἴαση τοῦ Καυκάσου ὑπαρξίν νέου εἴδους ξύλου ἐρυθροῦ, κατέχοντος ἀξιολόγους ιδιότητας. Ἐν Παρισίοις, ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῶν οἰκονομικῶν, εὐρίσκονται δείγματα τοῦ ξύλου τούτου, ὅπερ σκληρύνεται ὑπὸ τοῦ αἵματος, δὲν σήπεται, εἶναι τρεῖς φορές βαρύτερον τῆς ὀρυθῆς καὶ εὐχερῶς κατεργάζεται· ἐν γένει δὲ εἶναι πολύτιμον εἰς τοὺς ἀμαξοπηγούς καὶ τοὺς ἐπιπλοτέχνους, οἵτινες θύνανται νὰ κατασκευάσωσιν ἐξ αὐτοῦ ἑδρας, τραπέζας καὶ παντοῖα ἐπιπλα στερεὰ καὶ φιλόκαλα.

* *

Οἱ εὐρέται τοῦ πηδάλιου τοῦ ἀεροστάτου Γάλλοι λοχαγοὶ Κρέψ καὶ Ρενάρ ἀσχολοῦνται νῦν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν νέας ἡλεκτρικῆς μηχανῆς, κανονιζούσης τὴν κίνησιν τῆς ἑλικος. Διὰ τοῦ μηχανήματος τούτου θὰ κατορθοῦται νὰ μὴ μεταβάλληται ἡ πορεία τοῦ ἀεροστάτου καὶ ἐκ τοῦ σφοδροτάτου ἀνέμου καὶ νὰ καταβιβάζηται εἰς τὴν γῆν κατὰ βούλησιν.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι ἐν τῶν ἀπαραιτήτων στοιχείων τῆς τῶν νέων παιδεύσεως ἐθειώρουν τὴν γυμναστικὴν, διὰ τοῦτο καὶ πᾶσα Ἑλληνικὴ πόλις ἰδιαίτερα πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτο εἶχε γυμνάσια, ἐν οἷς ἄνδρες εἰδήμονες καὶ ἀρμόδιοι, γυμναστὰι καὶ

παιδοστρίβαι· καλούμενοι, ἐπεμελοῦντο τῆς τῶν παίδων καὶ ἐφήβων σωμαστικῆς. Τούτους μιμηθέντες καὶ οἱ Γερμανοὶ ἀπὸ πολλῶν ἡδὴ ἐτῶν εἰς πάντα τὰ ἐκπαιδευτήρια αὐτῶν ἔχουσιν εἰσηγμένην καὶ τὴν γυμναστικὴν ὡς ἀπαραίτητον μάθημα, διεμόρφωσαν δὲ μάλιστα αὐτὴν καὶ ἀναλόγως τῶν σημερινῶν περιστάσεων. Ἐσαύτως δὲ καὶ οἱ νεώτεροι Ἕλληνες ἀπὸ τινῶν ἐτῶν ἤρξαντο καὶ αὐτοὶ νὰ δίδωσι προσοχὴν αὐτοσχερὰ καὶ ἐπὶ τὴν γυμναστικὴν. Ἡ δ' ἡμετέρα πόλις πρὸ εἴκοσι περίπου ἐτῶν κατὰ πρῶτον ἰδρύσατο ἐν τῷ Φροντιστηρίῳ γυμναστήριον διὰ τοὺς μαθητάς. Καὶ κατὰ τὰ πρῶτα μὲν ἔτη μεθ' ἱκανοῦ ζήλου καὶ προθυμίας καὶ τάξεως οἱ μαθηταί, τοῦ Φροντιστηρίου πρὸ πάντων, ἐγυμνάζοντο ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ κατ' ἐκείνου τὴν ἐποχὴν διδασκάλου ἐν τῷ ἡμετέρῳ Φροντιστηρίῳ κ. Κ. Λευίτου, μετὰ τὴν παραίτησιν ὁμῶς τούτου ἡ γυμναστικὴ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἦτο ἐνταῦθα παρημελημένη. Πέρυσιν ὁμῶς ὁ κ. Ι. Α. Παρχαρίδης ἀρκετοὺς κατέβαλε κόπους ὅπως καὶ πάλιν οἱ μαθηταί τοῦ Φροντιστηρίου τακτικῶς καὶ προσηκόντως γυμνάζωνται. Ἐφέτος δὲ ἀξιέπαινον προθυμίαν περὶ τὸ γυμνάζειν τοὺς μαθητάς τῆς Ἀστικῆς Σχολῆς φαίνεται ἔχων καὶ ὁ κ. Ἰάκωβος Σακελλαρίου. Ἡ δὲ Ἐφορὴ πρῶτος καὶ αὐτὴ ὅπως συντελεσθῇ τὸ καθ' ἑαυτὴν εἰς τὴν ἀναζωπύρην

τῆς περὶ τὴν γυμναστικὴν σπουδῆς τῶν μαθητῶν ἐστήσατο ἐπ' ἐσχάτων δύο μὲν δίζυγα καὶ δύο μονόζυγα ἐν τῷ παρὰ τὴν αὐλὴν τοῦ Φροντιστηρίου γυμναστηρίῳ. μίαν δὲ γέφυραν μετὰ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτῆς καὶ δύο κλίμακας προσέθετο ἐν τῷ ὀπισθεν τοῦ Φροντιστηρίου μεγαλητέρῳ γυμναστηρίῳ. Ἀλλὰ πρὸς τακτικωτέραν παράδοσιν τῆς γυμναστικῆς ἀπαιτεῖται πρῶτον μὲν, δι' οὗς καὶ ἄλλοτε εἶπομεν λόγους, ἡ ἐπιστέγασις ἐνὸς μέρους τοῦ γυμναστηρίου, εἴτα δὲ ἡ πρόσκληψις καὶ ἰδιαιτέρου διδασκάλου τῆς Γυμναστικῆς. Ἐλπίζομεν, ὅτι οὐκ εἰς μακρὰν θὰ δυνήθῃ ἡ Ἐφορεία νὰ ἐκτελέσῃ καὶ ταῦτα, ἐὰν μάλιστα πρὸς τοῦτο τύχῃ καὶ τῆς ἀρωγῆς γενναιοδωροῦ τινος καὶ φιλοπάτριδος συμπολίτου ἢ ὁμογενοῦς.

— Τῇ παρελθούσῃ Τετάρτῃ ἀφ' ἐσπέρας ἐπανεκάμψεν ἐκ Πλατάνων ἐνταῦθα ἡ Α. Π. ὁ Μητροπολίτης ἡμῶν κ. Γρηγόριος. Καθὰ πληροφоруόμεθα, ἐν Πλατάνοις ἡ Α. Π. ἐπεσκέψατο τὰ σχολεῖα ἀμφοτέρων τῶν ἐνοριῶν καὶ συνέστησε τὰ δέοντα ὑπὲρ τῆς προόδου αὐτῶν τοῖς διδασκάλοις καὶ τοῖς πολίταις. ἐν δὲ τῇ τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου τῶν Πλατάνων ἐνορίᾳ ἐνήργησε τὰ προσήκοντα καὶ πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἀπὸ τινος χρόνου ἀρξαμένης ἐκεῖ ἀνοικοδομῆς τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου, ἐπιτε...

δομῆς ταύτης νὰ πωληθῶσι τινὰ τῶν εἰς τὸν ναὸν τοῦτον ἀφιερωμένων κτημάτων ἢ ἀγρῶν, οἱ ὅποιοι, ἀμελῶς μέχρι τοῦδε καλλιεργούμενοι καὶ ἐπιστατούμενοι, μικρὸν ἀπέφερν ἀναλόγως τῆς ἀξίας αὐτῶν εἰς τὴν ἐκκλησίαν εἰσόδημα.

— Πληροφορούμεθα, ὅτι ἡ Α. Π. ὁ Μητροπολίτης ἡμῶν διωρίσθη ὑπὸ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ἐξάρχος καὶ πρὸς ἐξέτασιν τῆς διαφορᾶς τῆς ὑπαρχούσης ἀπὸ τινος χρόνου μεταξὺ τοῦ πανοσιωτάτου καθηγουμένου τῆς Μονῆς τοῦ ἁγίου Γεωργίου τοῦ Περιστερᾶ κ. Γρηγορίου καὶ τῶν ἐξαρχιωτῶν αὐτοῦ.

— Ἀρξαμένη πρό τινος προσεγγίζει ἤδη εἰς συμπλήρωσιν ἡ τοῦ γυναικωνίτου τοῦ ἐνταῦθα ναοῦ τοῦ ἁγίου Γρηγορίου μεγέθοντις διὰ τῆς εἰς αὐτὸν προσθήκης δύο πτερύγων, ἐπεκτεινομένων παραπλιύρως ἐντὸς τοῦ κυρίως ναοῦ καὶ προχωρουσῶν μέχρι τοῦ ἡμίτεως σχεδὸν μήκους αὐτοῦ, κατὰ τὸ αὐτὸ μὲ τὸν γυναικωνίτην ὕψος.

— Προσεγγίζει ἡ λήξις τῆς ἐτησίως περιόδου τοῦ «Ἀστέρος τοῦ Πόντου» καὶ ὅμως εἰσέτι καθυστεροῦνται συνδρομαὶ οὐκ ὀλίγαι. Παρακαλοῦμεν θερμῶς τοὺς καθυστεροῦντας τὰς συνδρομὰς αὐτῶν, καθὼς καὶ τοὺς ἐκασταχοῦ ἐπιστάτας τοῦ «Ἀστέρος τοῦ Πόντου», ὅπως φροντίσωσι περὶ τῆς ἀποστολῆς τῶν συνδρομῶν τούτων, ὧν ἔχομεν μεγίστην ἀνάγκην.

ΠΟΙΗΜΑ

Προσφώνησις

πρὸς τὸν φιλεκπαιδευτικὸν Σύλλογον «Ξενοφῶντα»

Ἵων Περσῶν τὰς ἀμετρήτους στρατιάς κατατροπώτας
ὁ φιλόσοφος ἐκεῖνος στρατηλάτης Ξενοφῶν
καὶ τροπαίων συγκομίζων καὶ θασυνῶν πληθύας τόσας
ἐπὶ τῶν κλεινῶν τοῦ Μίθρου κατεσκήνου κορυφῶν.

Ἐνῶ πάντας τοὺς θριάμβους καὶ τὰς πράξεις τὰς μεγάλας
λησμονήσας ἀσυγγνώστως ἢ τρισένδοξος Ἑλλάς,
κατηρήνου αὐτὴ μὲν τὰς γενναίας τῆς ἀγκάλας,
συμπλοκῆς ἀδελφοκτόνου, σπαρχμοῦ φρικτοῦ κοιλάς.

Εἰς τὰ βάθη τῆς Ἀσίας κατασφάζων, ὡς ἀγέλην,
ὀρδὰς τόσας πολεμίων ὁ μυριάνδρος στρατός.
εἰς τὸν κόσμον ἔδειξ' ὅλον ὅτι ζῇ, σφριγᾷ ὁ
λέων πάντοτε ὑψύχην, γαῦρος πάντοτ' αἰτός.

Πρὸς φυλάς πλὴν πολεμοῦντες ἀκατάπαυστα ἀξέστους
καὶ πρὸς ψύχος καὶ πρὸς πείναν καὶ πρὸς γῆν τὴν ὀρεινὴν,
μετὰ τῶν θασυνῶν καὶ σάρκας σύροντες τραυματομέστους
ἐδῶ ἔσπευσαν φρενήρους χαρὰς ρίπτοντες φωνήν.

Ἐν τῷ μέσῳ λοιπὸν ζόφου τηλικούτου καὶ
πάντοτ' ἤκμαζεν, ἐσφρίγα τῆς πατρίδος μας ἡ γῆ,
καὶ ἐσκόρπιζεν ἀκτῖνας ζωογόνους πέριξ, φάρον
τοῦ πολιτισμοῦ, τῶν φῶτων ἀνυψοῦσα τηλαυγῇ.

Ἐν τῷ μέσῳ λοιπὸν χέρσων καὶ ἀνύδρων καὶ ἀβάτων
χωρῶν, ὅς θηριωδίας πῦρ ἐνέμετο πολλῆς,
ἡμερώσεως ἦν πίδαξ, ἡ πατρίς ἡμῶν, ναμάτων
δροσερῶν κρουνοὺς ἐκχύνων καὶ λειμῶν ἀειθαλῆς.

Πλὴν καὶ τώρα μετὰ τόσους καταστρεπτικοὺς αἰῶνας,
μετὰ φρίκας, ἐρημώσεις, κλονισμοὺς, ἀνατροπὰς,
ἡ πατρίς μας, τοὺς λυσσώδεις ἀψηφήτασα τυφῶνας,
πύργος ἄρρηκτος ὀρθοῦται, στίλβει ἄσβεστος λαμπρότης.

